

scenariusz nr 5 PLANUJĘ SWOJĄ PRZYSZŁOŚĆ

INFORMACJE
OGÓLNE

ZADANIA
PODSTAWOWE

ZADANIA
FAKULTATYWNE

ZADANIA
DODATKOWE

Cele ogólne

1. Doskonalenie umiejętności planowania działań długo i krótkoterminowych.
2. Uświadomienie korzyści płynących z planowania działań.
3. Kształtowanie postawy aktywnej i zorganizowanej.
4. Motywowanie ucznia do określania indywidualnych celów życiowych i zawodowych.

Cele szczegółowe

- ▶ Uczeń dostrzega korzyści wynikające z planowania swojej aktywności.
- ▶ Uczeń zna cechy dobrego planu.
- ▶ Uczeń potrafi zaplanować swoją aktywność życiową w krótkim i dłuższym wymiarze czasowym.
- ▶ Uczeń formułuje cele i odróżnia je od sposobów ich realizacji.

Metody pracy

- ▶ opowiadanie
- ▶ miniwykład
- ▶ rozmowa kierowana
- ▶ metoda ćwiczeń praktycznych
- ▶ dyskusja (pogadanka heurystyczna)

Czas zajęć

45 min. z możliwością rozszerzenia do 90 min.

Środki dydaktyczne znajdujące się na płycie CD

1. Zdjęcie „Grupa przyjaciół planuje wycieczkę”
2. Ilustracje do historyjki „Plany Pawła”
3. Wzór planu tygodnia Pawła
4. Plan lekcji uczniów szkoły zawodowej
5. Plan dnia w internacie
6. Ilustracje do historyjki „Dwóch bliźniaków niepodobnych do siebie”
7. Etykiety z nazwami celów życiowych
8. Wzór karty porządkującej cele
9. Schemat planu tygodnia
10. Ilustracje przedstawiające różne rodzaje codziennych aktywności ucznia
11. Schemat „schodów” – wersja dla nauczyciela
12. Schemat „schodów” – wersja dla ucznia
13. Karta ewaluacji zajęć dla ucznia
14. Karta ewaluacji zajęć dla ucznia po realizacji zajęć z obszaru I
15. Karta pracy dla ucznia – wzór planu tygodnia
16. List do rodziców
17. Karta ewaluacji zajęć dla rodzica po realizacji zajęć z obszaru I
18. Wskazówki dla zespołu edukacyjno-wychowawczego
19. Ćwiczenie nr 4 z zestawu „Seventy seven work words”
20. Karta ewaluacji ucznia wypełniana przez nauczyciela po zakończeniu realizacji zajęć z obszaru I

Środki dydaktyczne do samodzielnego przygotowania przez nauczyciela

21. Koszyczki na małe karteczki

NOTATKI

PRZEBIEG ZAJĘĆ

I. Etap wprowadzający

A. Czynności organizacyjno-mobilizujące

Powitanie – ok. 1 min.

- ▶ Witam tych, którzy znają swój plan lekcji,
- ▶ Witam wszystkich, którzy znają plan zajęć w internacie,
- ▶ Witam wszystkich, którzy zaplanowali swoją przyszłość po skończeniu szkoły i witam tych, którzy jeszcze tego nie zrobili

B. Pobudzenie zainteresowania

Ćwiczenie 1

Wspólne obejrzenie i analiza zdjęcia – ok. 4 min.

Środki dydaktyczne

1. Zdjęcie „Grupa przyjaciół planuje wycieczkę”

1. Co przedstawia zdjęcie?
2. Jak myślicie, co robią te osoby na zdjęciu?
3. Co trzyma w ręku ta dziewczyna?
4. Do czego służy mapa/plan?
5. Czy plan jest przydatny?
6. Jak myślicie, co można jeszcze planować?

C. Uzasadnienie potrzeby uczenia się przewidzianych wiadomości i umiejętności

Na dzisiejszych zajęciach będziemy mówić o planowaniu, czyli porządkowaniu codziennych czynności i zajęć. Zastanowimy się czy planowanie pomaga osiągać cele i spełniać marzenia, o których mówiliśmy podczas pierwszych zajęć. Będziecie też mieli możliwość ułożenia planu własnych zajęć i czynności.

Umiejętność planowania, którą będziecie ćwiczyć dzisiaj, będzie Wam pomocna w myśleniu o tym, co będziecie robić po ukończeniu szkoły, bo na kolejnych zajęciach będziecie układ plan swojej przyszłości zawodowej.

II. Etap pracy właściwej

A. Wiedza (OBSERWUJE, WIEM)

Ćwiczenie 2

Historyjka społeczna „Plany Pawła” – ok. 10 min.

Cel: Uczeń dostrzega korzyści wynikające z planowania swojej aktywności

Środki dydaktyczne:

2. Ilustracje do historyjki „Plany Pawła”
3. Wzór planu tygodnia Pawła

Nauczyciel zapoznaje uczniów z treścią historyjki. Następnie inicjuje rozmowę z uczniami kierowaną pytaniami dotyczącymi przeczytanej historyjki.

► Paweł jest uczniem II klasy. Lubi chodzić do szkoły. Jest punktualny. Nie spóźnia się na lekcje, bo zna swój plan. W poniedziałki, od 16 do 17-stej Paweł ma zajęcia teatralne. Uczestniczy w próbach systematycznie bo inaczej spektakl nie będzie gotowy na czas. We wtorek Paweł sprząta pokój i łazienkę. W środy i czwartki po lekcjach uczestniczy w zajęciach sportowych. Nie opuszcza tych zajęć, bo wie, że jeśli nie będzie brał w nich udziału, jego drużyna nie pojedzie na zawody i kole-dzy będą mieć do niego pretensje. Zawsze w piątki mama Pawła dłużej jest w pracy i Paweł robi zakupy w warzywniaku. Mama jest mu wdzięczna, bo zakupy są ciężkie. W sobotę Paweł odwiedza babcię na wsi, żeby jej pomóc. W niedzielę odpoczywa. Spotyka się z kolegami, ogląda telewizję, gra na komputerze. Paweł ma dużo zajęć, dlatego w domu na lodówce wisi jego plan zajęć na cały tydzień. Pomaga mu on nie zapomnieć o tym, co ma zrobić, dlatego Paweł dotrzymuje obietnic i inni mogą na nim polegać.

Paweł po skończeniu szkoły chce pracować w piekarni, albo uczestniczyć w zajęciach środowiskowego domu samopomocy i wie, że osiągnie swoje cele, bo umie działać według planu.

Rozmowa kierowana

1. Dlaczego Paweł nie spóźnia się na lekcje?
2. W jakich zajęciach uczestniczy Paweł w poniedziałki?
4. Co robi Paweł po lekcjach w środy i czwartki?
5. Co robi Paweł w piątki i soboty?
6. Co by było, gdyby Paweł zapominał o zajęciach teatralnych i sportowych?
7. Co by było, gdyby Paweł nie robił zakupów w piątki i nie pomagał babci w soboty?
8. Dlaczego Paweł nie zapomina o swoich zajęciach?
9. Czy Wy też macie plan swoich zajęć tak jak Paweł?
10. Kto z was wie już, co będzie robił po ukończeniu szkoły?

Miniwykład

Paweł, bohater historyjki, miał dużo zajęć, które uporządkował w plan. I nie zapominał o tym, co ma zrobić. Inni mogli na nim polegać, a on sam był z siebie bardzo dumny i zadowolony, że dotrzymuje obietnic i jest dobrym uczniem, synem, kolegą. Chłopak wiedział również, co chce robić po ukończeniu szkoły. Miał cele, wiedział, że je osiągnie, bo potrafił działać według planu.

W grupie uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym wskazane jest wykorzystanie ilustracji podczas czytania historyjki

Proponujemy aby w grupie uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim wykorzystać tylko pytania nr 8, 9 i 10, zaś w grupie uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym pytania od 1 do 9 – bez 10.

Ćwiczenie 3

„Dobry Plan” – ok. 10 min.

zadanie podstawowe

Cel: Uczeń zna cechy dobrego planu

Środki dydaktyczne:

4. Plan lekcji uczniów szkoły zawodowej
5. Plan dnia w internacie

Nauczyciel w oparciu o zaprezentowany plan lekcji i plan dnia w internacie inicjuje rozmowę z uczniami dotyczącą cech dobrego planu.

Rozmowa kierowana:

1. Co by było, gdyby w planie zajęć szkolnych nie było godzin rozpoczęcia i zakończenia lekcji?
2. Jak wyglądałaby Wasza nauka, gdyby w planie nie było nazwy przedmiotu?
3. Czy w planie zajęć szkolnych konieczne jest podanie dnia tygodnia?
4. Jak wyglądałoby życie uczniów w internacie, gdyby nie było planu dnia?
5. Czy plan lekcji, plan dnia w internacie jest potrzebny? Dlaczego?

Miniwykład

W planie lekcji są dni tygodnia, godziny, i nazwy przedmiotów. Plan lekcji to taki dokładny przepis na to co trzeba robić i kiedy, żeby skończyć szkołę, otrzymać świadectwo.

Plan dnia w internacie zawiera godziny i zajęcia do wykonania po to, żeby uczniowie wiedzieli, co i kiedy mają robić, żeby panował ład i porządek.

Warto jest też wiedzieć, że plan zajęć powinien być dokładny, jeśli mamy dużo czynności do wykonania. Wykonujemy te różne czynności, żeby osiągać cele.

Macie cel – ukończyć szkołę, dlatego korzystacie z planu lekcji, czyli dobry plan zawiera cel oraz dokładny przepis co i kiedy należy zrobić, żeby ten cel osiągnąć.

Ćwiczenie **nie** jest przeznaczone dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Ćwiczenie 4

„Dwóch bliźniaków niepodobnych do siebie” – ok. 10 min.
zadanie fakultatywne do ćwiczenia nr 1

Cel: Uczeń zna korzyści płynące z planowania działań

Środki dydaktyczne:

6. Ilustracje do historyjki „Dwóch bliźniaków niepodobnych do siebie”

Nauczyciel zapoznaje uczniów z treścią krótkiego opowiadania, a następnie inicjuje rozmowę z uczniami kierowaną pytaniami.

► Łukasz i Rafał mają po 17 lat. Wyglądają podobnie, ale zachowują się zupełnie inaczej. Chodzą do tej samej szkoły zawodowej, uczą się nawet tego samego zawodu.

Łukasz to chłopak, który wie czego chce, Rafał zaś twierdzi, że „jakoś to będzie”. Łukasz chciałby skończyć szkołę i, jeżeli pozwoli mu na to stan zdrowia, znaleźć pracę, stać się samodzielnym mężczyzną. Wie, że aby to osiągnąć musi chodzić systematycznie na zajęcia, przygotowywać się, zdobywać promocję z klasy do klasy. Osiąga oceny na miarę swoich możliwości, jest pracowity i nigdy dotychczas nie miał problemów z uzyskaniem promocji do następnej klasy. Podczas praktycznej nauki zawodu jest bardzo aktywny, zainteresowany, zdyscyplinowany. Nauczyciel wie, że zawsze może na niego liczyć. Łukasz interesuje się piłką nożną, dwa razy w tygodniu chodzi na SKS. Interesują go również samochody. Znajomy mechanik pozwolił mu pomagać w swoim warsztacie. Robi to w każdy piątek po zajęciach. Czasami dostaje za to parę złotych.

Rafał uważa, że jeszcze ma czas. Co prawda też interesuje się piłką nożną ale na treningach pokazuje się od czasu do czasu. Zresztą na zajęciach też bywa sporadycznie. Rodzice twierdzą, że Rafał ma kilka pomysłów dziennie, ale do wszystkiego słomiany zapał.

Rozmowa kierowana

1. Który z chłopców osiągnie sukces?
2. Dlaczego Łukasz osiągnie sukces?
3. Na którym z braci można polegać?
4. Gdybyś miał wybór, to którego z braci poprosiłbyś o pomoc, Łukasza czy Rafała? Dlaczego?

Miniwykład

Łukasz chce skończyć szkołę, znaleźć pracę i być samodzielny. Ten chłopak wie, co chce osiągnąć. Łukasz ma więc cele, czyli punkty, do których chce dotrzeć. Oprócz celów, Łukasz ma również plany, to jest dokładne przepisy na to, co ma robić i kiedy, żeby cele osiągnąć.

Przykładowo, ważny dla Łukasza cel to ukończenie szkoły. Czynności, które powinien wykonać, żeby ten cel osiągnąć to systematyczny, punktualny udział w lekcjach i zajęciach warsztatowych.

Wskazane jest wykorzystanie ilustracji, podczas czytania historyjki.

B. Działanie (Działam)**Ćwiczenie 5**

„Mam cel” – ok. 15 min.

Cel: Uczeń potrafi formułować cele i odróżnić je od planów.

Środki dydaktyczne:

7. Etykiety z nazwami celów życiowych
8. Wzór karty porządkującej cele lub
21. Koszyczki

Wprowadzenie nauczyciela

► Układanie planu działania należy rozpocząć od określenia (nazwania) tego, co chcę osiągnąć, bo jak już wiecie, dobry plan to cel plus czynności, które trzeba wykonać, żeby cel osiągnąć. Z moich doświadczeń wynika, że osoby w Waszym wieku za ważne dla siebie cele uważają (w tym punkcie ćwiczenia nauczyciel prezentuje etykiety z celami życiowymi). Jednak w tym ćwiczeniu, ważniejsze od tego czego pragną inni, są wasze marzenia i pragnienia, dlatego skorzystajcie z karty pracy „Moje marzenia” i przypomnijcie sobie, to co zapisaliście po pierwszych zajęciach i zamieńcie marzenia na cele.

Następnie nauczyciel rozdaje uczniom kilka karteczek i prosi uczniów o określenie i zapisanie ważnych dla siebie celów życiowych, które chcą osiągnąć (jeden cel na jednej karteczce). Chętni uczniowie odczytują samodzielnie lub z pomocą nauczyciela swoje cele.

Następnie wszyscy uczniowie porządkują swoje cele na trzy grupy, ze względu na perspektywę czasową, umieszczając je w odpowiednim miejscu na tablicy lub w koszyczku:

1. tydzień
2. Miesiąc
3. Rok szkolny

Wskazane jest, żeby uczniowie skorzystali z karty pracy ze scenariusza nr 1 „Mam marzenia (środek dydaktyczny nr 14 i 15).

Proponujemy również, aby nauczyciel podał przykład przeformułowania marzenia w cel (np. marzę, żeby mieć nowy telefon – chcę mieć nowy telefon).

Pomocne w porządkowaniu mogą być koszyczki opatrzone napisem tydzień, miesiąc rok lub wzór karty porządkującej cele.

Uczniowie z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym mogą określić dwa cele i przyporządkować je do dwu perspektyw czasowych (tydzień, miesiąc).

Ćwiczenie 6

„Mam dobry plan” – ok. 22 min.
zadanie dodatkowe

Cel: Uczeń wykazuje się umiejętnością zaplanowania swojej aktywności życiowej w krótszym wymiarze czasowym

Środki dydaktyczne:

9. Schemat planu tygodnia
10. Ilustracje przedstawiające różne rodzaje codziennych aktywności ucznia

Nauczyciel rozdaje schemat planu tygodnia i poleca uczniom wpisanie wszystkich zajęć szkolnych, domowych, „internackich”.

Następnie chętni uczniowie omawiają na forum grupy tygodniowe plany aktywności.

Nauczyciel omawia wspólnie z uczniami plany tygodniowe ochotników.

Miniwykład

Plan tygodnia, który wykonaliście, pomoże Wam pamiętać o wszystkich obowiązkach i będzie pomocny w osiągnięciu celu, jakim jest ukończenie szkoły z dobrymi wynikami i zdobycie umiejętności potrzebnych w dorosłym życiu!

Uczniowie z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym korzystają w tworzeniu planu z ilustracji ze środka dydaktycznego nr 10.

Nauczyciel może pomóc uczniom w konstruowaniu tygodniowych planów aktywności, demonstrując ponownie plan zajęć szkolnych i plan dnia w internacie.

Ćwiczenie 7

„Mam cel i plan” – ok. 22 min.

zadanie dodatkowe

Cel: Uczeń potrafi skonstruować plan realizacji celu

Środki dydaktyczne:

11. Schemat „schodów” – wersja dla nauczyciela

12. Schemat „schodów” – wersja dla ucznia

Wprowadzenie nauczyciela

Każdy z Was wie już co chce osiągnąć, ma cel, czyli taki punkt, do którego chce dojść. Teraz należy zastanowić się, co należy zrobić, żeby cel osiągnąć, czyli ułożyć plan działania. Osiąganie celów jest podobne do wchodzenia po schodach na piętro w bloku. (W tym miejscu, nauczyciel demonstruje i omawia realizację celów z wykorzystaniem „schematu schodów”).

Następnie nauczyciel rodzaje uczniom „schematy schodów” i prosi, aby na ich szczycie umieścili ważny dla siebie cel życiowy, a na poszczególnych stopniach czynności, które należy wykonać żeby ten cel zrealizować (dojść na szczyt schodów). Chętni uczniowie dzielą się z grupą efektem swojej pracy.

Miniwykład

Posiadanie celu i planu jego osiągnięcia to właściwa droga do osiągnięcia sukcesu i zadowolenia z siebie. Może się zdarzyć, że czasami ogarnie Was zniechęcenie i być może wtedy pomyślicie sobie "nie chce mi się". Wtedy warto popatrzeć i przypomnieć sobie swój cel i plan. Można również porozmawiać i poprosić o radę osobę, do której macie zaufanie.

Wskazane jest wykorzystanie rezultatów ćwiczenia „Mam cel”

III. Etap końcowy**Rozmowa podsumowująca** – ok. 1 min.

Osiąganie celów wymaga uporządkowanego działania, wykonywania wielu czynności według planu. Posiadanie planu ułatwia codzienne życie, uczy wytrwałości, daje zadowolenie z siebie i pochwały od innych osób.

Już wkrótce ukończycie szkołę, przestaniecie być uczniami i czeka Was zaplanowanie tego, co będziecie robić, do czego dążyć.

Proszę więc, żebyście, po dzisiejszych zajęciach wykonali swój, osobisty plan wszystkich zajęć: szkolnych, domowych, tych, które wykonujecie w internecie oraz w czasie wolnym. Zaznaczajcie plusem wszystkie wykonane czynności. Dzięki temu przekonacie się, jak bardzo jesteście aktywni, pracowici.

Informacja zwrotna ze strony uczniów – ok. 3 min**Środki dydaktyczne:**

13. Karta ewaluacji zajęć dla ucznia

14. Karta ewaluacji dla ucznia po realizacji zajęć kategorii nr I

Uczniowie przekazują nauczycielowi informacje zwrotne, co im się podobało, co było dla ciekawe podczas zajęć.

Nauczyciel rozdaje uczestnikom zajęć kartę ewaluacji (środek dydaktyczny nr 14) zawierającą listę umiejętności potrzebnych do podjęcia pracy.

Zadaniem młodzieży jest określenie stopnia przyswojenia danych umiejętności poprzez zamalowanie kolorem odpowiedniego pola w karcie ewaluacji:

- kolor zielony oznacza „wiem” lub „potrafię to zrobić samodzielnie”,
- kolor żółty „wiem, ale nie wszystko” lub „potrafię to zrobić z pomocą innej osoby”,
- kolor czerwony „muszę nad tym jeszcze popracować”.

PRACA POMIĘDZY ZAJĘCIAMI

PRACA WŁASNA UCZNIA

Środki dydaktyczne:

15. Karta pracy dla ucznia - wzór planu tygodnia

Uczeń sporządza tygodniowy plan swoich zajęć szkolnych, domowych, internackich oraz nieobowiązkowych. Zaznacza codziennie (plusem) wykonane zajęcia. W ostatnim dniu, podsumowuje liczbę „plusów” i zapisuje pod planem.

PRACA Z RODZICAMI

Środki dydaktyczne:

16. List do rodziców

17. Karta ewaluacji zajęć dla rodziców po realizacji zajęć z obszaru I

Proponujemy zachęcenie rodziców do zaplanowania wspólnie z dzieckiem jego aktywności w domu oraz do udzielania mu wsparcia i pomocy w wykonywaniu zaplanowanych działań.

Po zrealizowaniu niniejszych zajęć proponujemy zorganizowanie spotkania z rodzicami podsumowującego realizację zajęć z pierwszego obszaru programu. Rodziców prosimy o komentarze dotyczące programu a także wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.

ZESPÓŁ EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY

Nauczyciele, wychowawcy internatu

Środki dydaktyczne:

- 18. Wskazówki dla zespołu edukacyjno-wychowawczego
- 20. Karta ewaluacji ucznia wypełniana przez nauczyciela po zakończeniu realizacji zajęć z obszaru I

Proponujemy odwoływanie się do celów życiowych (ukończenie szkoły, zdobycie zawodu, podjęcie pracy zarobkowej, usamodzielnienie się, kontynuowanie nauki) w motywowaniu uczniów do systematycznego i sumiennego wypełniania obowiązków szkolnych. Proponujemy udzielenie informacji zwrotnej uczniom w postaci pisemnego, lub ustnego, podsumowania obecności na zajęciach szkolnych i warsztatowych, co tydzień, podczas lekcji wychowawczych.

Wychowawcom internatu proponujemy podejmowanie rozmów o zaletach planowania aktywności życiowej i zorganizowanie konkursu plastycznego „Moje plany na przyszłość”.

Na podstawie kart ewaluacji przygotowanych przez ucznia i rodziców, a także własnych obserwacji, nauczyciel dokonuje ewaluacji kompetencji ucznia poprzez wypełnienie karty nr 20.

Nauczyciel języka angielskiego

Środki dydaktyczne:

- 19. Ćwiczenie nr 4 z zestawu „Seventy seven work words”

Uczeń sporządza tygodniowy plan aktywności.

Nauczyciel może na prośbę uczniów podać także inne słownictwo, aby wyrazić realne plany uczniów.